

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 157/2011-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť R. G., Poľská republika, W. S., Poľská republika, B. L., Poľská republika, a M. K., Poľská republika, zastúpených advokátom JUDr. F. K., P., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 So 1, 2/2010 z 22. septembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. G., W. S., B. L. a M. K. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. januára 2011 doručená sťažnosť R. G., Poľská republika, W. S., Poľská republika, B. L., Poľská republika, a M. K., Poľská republika (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. F. K., P., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé

súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 So 1, 2/2010 z 22. septembra 2010 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uvádzajú:

«Rozsudkom Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 2 So 1, 2/2010 zo dňa 22. 9. 2010 bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 34 S 1/1999-107 zo dňa 22. 1. 2009, ktorým bola zamietnutá žaloba vo veci nás, sťažovateľov, ako navrhovateľov proti žalovanému Colné riaditeľstvo SR o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného sp. zn. 4534/98-2439/98/1 zo dňa 22. 5. 1998, rozhodnutia sp. zn. 4536/98-2441/98/1 zo dňa 22. 5. 1998, rozhodnutia sp. zn. 4532/98-2437/98/1 zo dňa 21. 5. 1998, rozhodnutia sp. zn. 4535/98-2440/98/1 zo dňa 22. 5. 1998.

My, sťažovatelia, vo svojej žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu Colného riaditeľstva SR sme sa domáhali zrušenia napadnutých rozhodnutí z dôvodu, že v prejednávanych veciach napadnuté rozhodnutia odporujú zákonu, že rozhodnutia sú predčasné, nezákonné a neúplné, že nebol dostatočne zistený skutkový stav veci a dôkazy, ktoré boli zabezpečené zo strany colného orgánu, boli hodnotené jednostranne v prospech správneho orgánu, navyše, sme v odvolacom konaní namietali aj porušenie našich základných práv garantovaných v čl. 47 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorého kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie podľa ods. 2, má právo na tlmočníka.

Krajský súd Bratislava vo svojom rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 34 S 1/1999-107 zo dňa 22. 1. 2009, ktorý bol doručený nášmu právnenému zástupcovi dňa 5. 11. 2010, s našimi námietkami o porušení našich základných práv v zmysle čl. 47 ods. 4 Ústavy v odôvodnení poukázal, že správne orgány nepochybili vo svojom postupe pri zisťovaní skutkového stavu veci, ako aj v tom, že do konania nepribrali tlmočníka v poľskom jazyku, pretože sme nevyhlásili, že neovládame slovenský jazyk, že žiadame v konaní tlmočníka, navyše, v rozsudku Okresného súdu Bratislava II, so závermi ktorého sa v plnom rozsahu stotožnil Krajský súd v Bratislave, vyplýva, že náš výsluch uskutočnili colníci J. L. a V. B., ktorí obaja ovládali poľský jazyk, to znamená, že protokol bol spisovaný v slovenčine a že títo colníci komunikovali s nami v poľštine.

S takýmto právnym záverom a názorom Krajského súdu Bratislava nemožno súhlasiť, je potrebné ho považovať za nesprávny a nezákonný, navyiac, odporujúci ustálenej súdnej praxi.

Tak ako v trestnom konaní, tak aj v občianskom súdnom, a aj v správnom konaní platí jedna zo základných zásad, a to oprávnenie obvineného (účastníka konania) používať v konaní svoj materinský jazyk. Nepribratie tlmočníka do konania sa považuje za ukrátenie práva na obhajobu.

Podľa uznesenia NS SR zo dňa 17. 6. 2002, sp. zn. 4 To 21/02 vyplýva, že ak obvinený vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, pribratie tlmočníka podľa § 28 ods. 1 Tr. por. nezávisí od posúdenia orgánov činných v trestnom konaní, či a do akej miery obvinený ovláda procesný jazyk, ale je ich povinnosťou tlmočníkov pribrať.

Je nám známe, že medzi bývalou Československou republikou a Poľskou ľudovou republikou bola uzavretá zmluva o právnej pomoci poskytovanej justičnými orgánmi a úprave niektorých právnych vzťahov v občianskych a trestných veciach, ktorá upravovala aj právo účastníka zmluvného vzťahu na používanie svojho materinského jazyka.

Keďže toto právo nám zo strany správneho orgánu v priebehu colného konania nebolo zabezpečené, nebol pribratý v colnom konaní tlmočník v poľskom jazyku, takýmto postupom štátneho orgánu došlo k porušeniu čl. 47 ods. 4 Ústavy SR, čo malo za následok porušenie čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy SR a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 6 ods. 1 prvá veta.

Nemožno súhlasiť a neobstojí odôvodnenie rozsudku Krajského súdu Bratislava vrátane odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Bratislava II v tom, že colníci, ktorí priestupok prejednávali, jednali s nami v poľskom jazyku, ktorý ovládali.

Toto naše stanovisko potvrdzuje aj uznesenie NS SR, sp. zn. 4 To 5/2004, podľa ktorého voľný preklad cudzích znaleckých posudkov, výpovedí, či písomností policajtom, prokurátorom, alebo sudcom nie je v súlade so zákonom, čo značí, že každý v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, pokiaľ neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, má právo na tlmočníka, a to i napriek tomu, že napr. sudca, prokurátor, vyšetrovateľ a v danej veci colný pracovník ovláda jazyk postihnutej osoby.

My, sťažovatelia mám teda zato, že Krajský súd v Bratislave svojim rozsudkom sp. zn. 2 So 1, 2/2010 zo dňa 22. 9. 2010 rozhodol nezákonne a takýmto svojím rozhodnutím

zasiahol do nášho základného práva občana, a to práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie v čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 47 ods. 3, 4 Ústavy SR, že všetci účastníci sú si v konaní rovní, ako aj nerešpektovanie zásady a práva na to, aby štátne orgány konali iba na základe Ústavy SR, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý stanoví zákon zaručeného čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, ako aj ten kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, má právo na tlmočníka...

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací pri svojom rozhodovaní nerešpektoval kautely určujúce minimálnu mieru racionality a konzistencie skutkovej a právnej argumentácie, naopak rozhodol v rozpore s doterajšou ustálenou judikatúrou NS SR, ktorý rozhodoval v obdobnej veci uznesením 4To 21/02 z 7.6.2002 a 4To 5/2004, z výrokovej vety ktorého vyplýva, že ak obvinený vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, pribratie tlmočníka podľa § 28 ods. 1 Tr. por. nezávisí od posúdenia orgánov činných v trestnom konaní, či a do akej miery obvinený ovláda procesný jazyk, ale je ich povinnosťou tlmočníka pribrať, resp. voľný preklad cudzích znaleckých, posudkov, výpovedí, či písomností policajtom, prokurátorom alebo sudcom nie je v súlade so zákonom a contrario v prejednávanej veci colníci Slovenskej republiky, ktorí prejednávali colný delikt s nami, sťažovateľmi, ako príslušníkmi Poľskej republiky, nekonali v súlade so zákonom, pokiaľ nám nebol z ich strany zabezpečený tlmočník v materinskom jazyku, hoci ako sami mali prezentovať, že ovládajú poľský jazyk.

Naviac, rozsudok odvolacieho súdu, ako aj súdu I. stupňa, trpí nedostatkom riadneho odôvodnenia.

Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Ak súdy pri odôvodňovaní rozsudku nepostupujú spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 157 ods. 2 OSP, dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nieje naplnené reálnym obsahom.

Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie

svojevôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť.

Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.

Treba mať zato, že Krajský súd v Bratislave zaujatím nesprávneho právneho názoru v odvolacom konaní rozhodol nezákonne; rozhodol v rozpore pri riešení právnej otázky (tej istej alebo analogickej), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekonal v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a tým porušil právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Takéto „protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie“ a podkopávajú „efektívu fungovania systému spravodlivosti a negujú jeho elementárny princíp a základný predpoklad“, ktorým je požiadavka, aby sa „o rovnakých veciach rozhodovalo rovnakým spôsobom“ (nález ÚS SR, III. ÚS 192/06, IV. ÚS 49/2006).»

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo R. G., W. S., B. L., M. K. garantujúce rovnosť účastníkov konania a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, 4 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 2 So 1, 2/2010 zo dňa 22. 9. 2010 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 2So 1, 2/2010 zo dňa 22. 9. 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. R. G., W. S., B. L., M. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie každému vo výške 3.000 Eur (slovom: tritisíc eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť trovy konania R. G., W. S., B. L., M. K., ktoré je povinný zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľov advokátovi JUDr. F. K., P... každému zo sťažovateľov vo výške 314,18 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil

sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Z obsahu sťažnosti možno vyvodiť, že jej podstatou je námietka sťažovateľov, že im v ich právnej veci nebol ustanovený tlmočník, v dôsledku čoho došlo k porušeniu ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 a 4 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným rozsudkom krajského súdu.

Sťažovatelia považujú závery krajského súdu premietnuté do namietaného rozsudku za nesprávne, nezákonné a odporujúce ustálenej súdnej praxi, pričom poukazujú na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 To 21/02 zo 17. júna 2002, podľa ktorého *„ak obvinený vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, pribratie tlmočníka podľa § 28 ods. 1 Tr. por. nezávisí od posúdenia orgánov činných v trestnom konaní, či a do akej miery obvinený ovláda procesný jazyk, ale je ich povinnosťou tlmočníkov pribrať“*. Podľa sťažovateľov *„Tak ako v trestnom konaní, tak aj v občianskom súdnom, a aj v správnom konaní platí jedna zo základných zásad, a to oprávnenie obvineného (účastníka konania) používať v konaní svoj materinský jazyk. Nepribratie tlmočníka do konania sa považuje za ukrátenie práva na obhajobu.“*. Navyše, podľa sťažovateľov namietaný rozsudok krajského súdu trpí nedostatkom odôvodnenia.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 47 ods. 4 ústavy kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie podľa odseku 2 (konanie pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, pozn.), má právo na tlmočníka.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov. Poskytnutie takejto právnej ochrany však prirodzene nemožno považovať za právo na úspech v takomto konaní.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

Spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa okrem iného (a predovšetkým) princíp „rovnosti zbraní“, t. j. princíp, že každá strana v procese musí mať rovnakú možnosť hájiť svoje záujmy a že každá z nich nesmie mať podstatnú výhodu voči

protistrane (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Delcourt, séria A z roku 1970). Tento princíp rovnosti je *expressis verbis* vymedzený čl. 47 ods. 3 ústavy a implicitne tvorí aj súčasť obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podstatou a zmyslom čl. 47 ods. 4 ústavy je zabezpečiť každému účastníkovi konania pred súdom, iným štátnym orgánom alebo orgánom verejnej moci tlmočenie do jazyka, v ktorom sa vedie konanie z akéhokoľvek iného jazyka. Oprávnená osoba tak môže v konaní pred súdom, iným štátnym orgánom alebo orgánom verejnej správy komunikovať v ktoromkoľvek jazyku, ktorý je rozdielny od jazyka, v ktorom sa vedie konanie. Prostredníctvom tohto článku ústavy sa každému (teda aj cudzincovi), kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie (v okolnostiach namietaného prípadu priestupkové konanie pred colným úradom v súvislosti s rozhodovaním o colnom priestupku), zaručuje právo na tlmočníka. Právo na poskytnutie tlmočníka je však podmienené vyhlásením účastníka konania, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie (m. m. I. ÚS 38/96, III. ÚS 39/01).

Na účely predbežného prerokovania sťažnosti si ústavný súd vyžiadal spisovú dokumentáciu súvisiacu s konaním predchádzajúcim vydaniu namietaného rozsudku krajského súdu, z ktorej zistil:

1. Colný úrad v P. (ďalej len „colný úrad“) rozhodnutiami č. 80-1/98-3, 80-2/98-3, 80-4/98-3, 80-5/98-3 z 22. marca 1998 (ďalej len „rozhodnutia colného úradu“) uznal sťažovateľov za vinných zo spáchania colného priestupku v zmysle § 242 zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov platného a účinného v čase rozhodovania (ďalej len „colný zákon“) na tom skutkovom základe, že 21. marca 1998 pri prestupe štátnej hranice cez hraničný priechod V. neprihlásili a nepredložili tovar pohraničnému colnému orgánu, čím naplnili znaky skutkovej podstaty colného priestupku podľa § 241 písm. a) colného zákona. Colný úrad uložil sťažovateľom v zmysle § 243 ods. 1 písm. c) colného zákona sankciu prepadnutia tovaru.

2. Z protokolu o ústnom konaní colného úradu z 22. marca 1998 zjavne vyplýva, že zamestnanci colného úradu predložili sťažovateľom poučenie v zmysle § 73 ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“) a v zmysle § 12f zákona č. 44/1974 Zb. Colný zákon v znení neskorších predpisov [(ďalej len „zákon č. 44/1974 Zb.); v súlade s § 277 colného zákona bol v čase rozhodovania o priestupku zrušený zákon č. 44/1974 Zb. s výnimkou § 11 až § 32, pozn.].

Podľa § 73 ods. 2 zákona o priestupkoch obvinený z priestupku má právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a k dôkazom o nich, uplatňovať skutočnosti a dôkazy na svoju obhajobu, podávať návrhy a opravné prostriedky. K výpovedi, ani k priznaniu ho nemožno donucovať.

Podľa § 12f zákona č. 44/1974 Zb. príslušník colnej správy je oprávnený požadovať potrebné vysvetlenie od toho, kto môže prispieť k objasneniu skutočností dôležitých pre odhalenie trestného činu alebo priestupku súvisiaceho s dovozom, vývozom, tranzitom tovaru a ich páchatel'a, a v prípade potreby ho vyzvať, aby sa v primeranej lehote dostavil na colný orgán na spísanie zápisnice o podaní vysvetlenia. Vysvetlenie môže odoprieť iba ten, kto by ním sebe, svojmu príbuznému v priamom rade, súrodencovi, osvojiteľovi, osvojencovi, manželovi alebo druhovi alebo iným fyzickým osobám v rodinnom alebo obdobnom pomere, ktorých ujmu by právom pociťoval ako ujmu vlastnú, spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania alebo nebezpečenstvo postihu za priestupok, alebo kto by ním porušil zákonom uloženú povinnosť mlčanlivosti, ibaže by ho tejto povinnosti zbavil príslušný orgán alebo ten, v ktorého záujme túto povinnosť má.

Z protokolu o ústnom konaní colného úradu z 22. marca 1998 ďalej vyplýva, že po poučení predloženom v slovenskom a poľskom jazyku sťažovatelia zhodne uviedli, že tovar, ktorí príslušníci colného úradu zadržali, bol v ich vlastníctve, tento tovar však neprihlásili z dôvodu, že o „*povinnosti prihlásiť ho pred colným orgánom nevedeli*“, zároveň vyjadrili nesúhlas so sankciou prepadnutia tovaru a protokol odmietli podpísať. Z protokolu ďalej vyplýva, že za colný úrad ho podpísali len zamestnanci colného úradu. Protokol neobsahuje vyhlásenie sťažovateľov o tom, že neovládajú slovenský jazyk.

3. Proti označeným rozhodnutiam colného úradu z 22. marca 1998 podali sťažovatelia 9. apríla 1998 odvolania; colný úrad tieto odvolania postúpil na rozhodnutie Colnému riaditeľstvu Slovenskej republiky (ďalej len „colné riaditeľstvo“) vzhľadom na skutočnosť, že v zmysle § 57 ods. 1 Správneho poriadku sám odvolaniam nevyhovel.

Zo spisov vzťahujúcich sa na namietané konanie vedené krajským súdom ďalej vyplýva, že v odvolaniach sťažovateľov z 9. apríla 1998 proti rozhodnutiam colného úradu, ktoré boli úradne preložené z poľského do slovenského jazyka, sťažovatelia zhodne uviedli, že neboli upozornení na slovenské colné predpisy a požadujú vrátenie batožiny, ktorú nevedomky prepravovali cez hranicu. V odvolaniach bolo okrem iného uvedené: *„Priestupku tohto druhu som sa dopustil (a) po prvý raz, pretože som nevedel(a), aké to môže mať následky.“*

V odvolaní nie je uvedené vyhlásenie sťažovateľov o tom, že neovládajú slovenský jazyk, ani námietka o tom, že takéto vyhlásenie urobili v konaní pred colným úradom a nebolo im vyhovené.

O odvolaniach sťažovateľov rozhodlo colné riaditeľstvo rozhodnutiami sp. zn. 4534/98-2439/98/1 z 22. mája 1998, sp. zn. 4536/98-2441/98-2441/98/1 z 22. mája 1998, sp. zn. 4532/98-2437/98/1 z 21. mája 1998 a sp. zn. 4535-2440/98/1 z 22. mája 1998 (ďalej len „rozhodnutia colného riaditeľstva“) tak, že odvolania zamietlo a rozhodnutia colného úradu potvrdilo.

4. Žalobou z 13. januára 1999 podanou Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovatelia domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutí colného riaditeľstva; o žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 34 S 1/1999-107 z 22. januára 2009 tak, že ju zamietol. Proti označenému rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom namietaným rozsudkom rozhodol krajský súd tak, že rozsudok okresného súdu z 22. januára 2009 potvrdil.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia namietaného rozsudku okrem iného uviedol:

„Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správny orgánov (súd nemá na to kompetencie), ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov, teda, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesné predpisy.

Z obsahu administratívneho spisu žalovaného súd zistil, že dňa 21. 03. 1998 bola colnými orgánmi v pohraničnom pásme vykonaná colná kontrola autobusu z Poľskej republiky, pri ktorej bolo nájdené značné množstvo tovaru obchodného charakteru, poukryvaného pod poťahmi operadiel, v odkladacích skrinkách pre vodiča, v priestoroch sociálneho zariadenia a jeho odkladacích skrinkách, batožinovom priestore pod podlahou ako i v zadnej časti autobusu, poprikryvaný množstvom prázdnych tašiek. Colníci vyzvali žalobcov na predloženie dokladov vzťahujúcich sa k tovaru, avšak žalobcovia nevedeli predložiť žiaden doklad o nadobudnutí tovaru a colnom prerokovaní nájdeného tovaru, na základe čoho colný orgán pristúpil k spísaniu protokolov o porušení colných predpisov jednotlivými žalobcami s tým, že ešte predtým im bolo predložené písomné poučenie o ich právach v poľskom jazyku, ktoré všetci žalobcovia zhodne po jeho prečítaní odmietli podpísať. Z protokolov vyplýva, že žalobcovia sa zhodne vyjadrili v tom zmysle, že tovar naložili v Krakowe a pri prestupe štátnych hraníc tento neprihlásili k colnej kontrole, pričom ho chceli predať na území Maďarska. Uviedli, že nevedeli o povinnosti prihlásiť tovar colným orgánom k colnej kontrole a že nesúhlasia s uloženou sankciou za colný priestupok - prepadnutie tovaru. Uvedené protokoly žalobcovia taktiež zhodne odmietli podpísať, čo bolo zaznamenané aj do týchto protokolov. Tieto boli podpísané tromi službukonajúcimi colníkmi. Colný úrad P. ako prvostupňový správny orgán vydal dňa 22.03.1998 rozhodnutia zn. 80-4/98-3, 80-5/98-3, 80-2/98-3 a 80-1/98-3, ktorými uznal žalobcov vinnými zo spáchania colného priestupku podľa § 242 zák. č. 180/1996 Z. z. - colný zákon, spôsobom uvedeným v § 241 písm. a/ colného zákona - nezákonným dovozom tovaru a uložil im sankciu prepadnutia nezákonne dovážaného tovaru. O odvolaniach žalobcov proti prvostupňovým rozhodnutiam rozhodol žalovaný vo výroku tohto rozsudku uvedenými rozhodnutiami tak, že odvolania zamietol a prvostupňové rozhodnutia potvrdil.

Krajský súd v Bratislave sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, keďže prvostupňový súd na základe riadne zisteného skutkového stavu vec aj správne právne posúdil a nepochybil, keď žalobu žalobcov zamietol.

Odvolačný súd sa nestotožňuje s názorom žalobcov, že správne orgány nedostatočne zistili skutkový stav veci a nepostupovali v úzkej súčinnosti so žalobcami. Taktiež správne orgány nepochybili, keď nepribrali do konania tlmočníka v poľskom jazyku. Z obsahu spisu je zrejmé, že správne orgány sa vecou riadne zaoberali a zistený skutkový stav dôkazne preukázal porušenie colných predpisov a v zmysle zákona bola žalobcom aj uložená sankcia prepadnutia tovaru. Je evidentné, že, žalobcovia porušili právne predpisy Slovenskej republiky, keď nezákonne dovážali tovar. Ako správne uviedol prvostupňový súd, kontrola v pohraničnom colnom pásme bola vykonaná v súlade so zákonom a žalobcovia boli poučení o svojich právach predložením písomného poučenia v poľskom jazyku ešte pred samotným vyjadrením sa k veci. Žalobcovia však zhodne toto poučenie odmietli podpísať a rovnako nepodpísali ani vyhotovený protokol o ústnom konaní, čo bolo zaznamenané do protokolov, ktoré podpísali len traja službukonajúci colníci. Priebeh samotného priestupkového konania bol uskutočnený colníkmi ovládajúcimi poľský jazyk – J. L. a V. B., pričom žalobcovia mali nepochybne možnosť namietat', resp. vyhlásiť, že neovládajú slovenský jazyk, nerozumejú priebehu konania, resp. po vyhlásení, že neovládajú slovenský jazyk, že žiadajú pribrať do konania tlmočníka. Z obsahu spisu je naopak zrejmé, že žalobcovia boli riadne poučení o svojich právach, mali možnosť komunikovať v rodnom jazyku, nevyhlásili, že neovládajú slovenský jazyk a že chcú v konaní tlmočníka. Správne orgány teda neboli povinné do konania pribrať tlmočníka, pričom túto okolnosť žalobcovia nenamietali v celom správnom konaní. Podľa názoru odvolacieho súdu správne orgány neporušili povinnosť uvedenú v § 32 ods. 1 správneho poriadku a presne a úplne zistili skutočný stav veci. Taktiež neporušili právo žalobcov navrhovať dôkazy a ich doplnenie v zmysle § 33 ods. 1 správneho poriadku.

Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka, a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka, musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby

pre neznalosť právnych predpisov neutrpeľi v konaní ujmu. Zásada aktívnej súčinnosti účastníkov konania vychádza z koncepcie, že účastník konania je aktívnym činiteľom tohto procesu.

Podľa § 4 ods. 1 správneho poriadku účastníci konania spolupracujú so správnymi orgánmi v priebehu celého konania.

Z cit. § 4 ods. 1 správneho poriadku, ktorý nadväzuje na zásadu súčinnosti správneho orgánu s účastníkmi konania, vyplýva, že je tu vyjadrený vzťah spolupráce účastníkov konania so správnymi orgánmi. Ide tu o jednotu práv a povinností, keďže účastníkom konania vyplývajú zo zákona nielen práva, ale za určitých okolností aj povinnosti.

Z obsahu spisu je preukázané, že žalobcovia odmietli čokoľvek podpísať, pričom im nič nebránilo, aby poučenia, resp. protokoly podpísali s dodatkom v poľštine, že veci nerozumejú, nevedia čo podpisujú, žiadajú tlmočníka atď. Z kontextu celého prípadu je zrejmé, že žalobcovia túto obranu zvolili až v žalobe a súd ju s poukazom na všetky okolnosti prípadu vyhodnotil ako účelovú.

S poukazom na vyššie uvedené, keď sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, postupujúc podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.“

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy štandardne poukazuje na svoje ústavné postavenie vymedzené v čl. 124 ústavy, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ale súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd

zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že namietaný rozsudok krajského súdu je primeraným spôsobom odôvodnený a nemožno ho považovať v žiadnom prípade za arbitrárny, a preto je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný. Tento právny záver ústavný súd zakladá predovšetkým na skutočnosti, že v konaní pred správny (colnými) orgánmi sťažovatelia nevyhlásili, že neovládajú jazyk, v ktorom sa proti nim vedie konanie.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že neopomenuteľným predpokladom (podmienkou) uplatnenia ústavou garantovaného práva na tlmočníka (čl. 47 ods. 4 ústavy), ktorý zodpovedá jeho účelu, je vyhlásenie účastníka príslušného konania, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie. *Per analogiam* možno v tejto súvislosti poukázať na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej pomoc tlmočníka musí obvinenému umožniť zoznámiť sa s tým, z čoho je obvinený, a obhajovať sa proti obvineniu, zvlášť predniesť súdu svoju verziu udalostí (Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kamasinski v. Rakúsko z 19. decembra 1989, Séria A č. 168, § 74.)

Zo skutkových zistení ústavného súdu (z ktorých vychádzal aj krajský súd, pozn.) vyplýva, že sťažovatelia boli v konaní pred colným úradom riadne poučení o svojich právach v poľskom, ako aj slovenskom jazyku a oboznámení s obvinením zo spáchania priestupku podľa príslušných ustanovení colného zákona. Dokazujú to aj samotné odvolania sťažovateľov z 9. apríla 1998, z obsahu ktorých vyplýva, že títo si boli vedomí priestupku, ktorého sa dopustili, pričom verzia (obsah) skutkového zistenia je identická s tou, ktorá je uvedená v protokole o ústnom konaní pred colným úradom.

Za okolností, keď sťažovatelia v konaní predchádzajúcom vydaniu namietaného rozsudku krajského súdu nevyhlásili, že neovládajú jazyk, v ktorom sa konanie vedie, nemohlo dôjsť k porušeniu ich základného práva podľa čl. 47 ods. 4 ústavy a v nadväznosti na to ani k porušeniu ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy a ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Rovnako neobstojí námietka sťažovateľov o nezákonnosti namietaného rozsudku krajského súdu s poukazom na právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v rozhodnutí sp. zn. 4 To 21/02 zo 17. júna 2002. Z jeho obsahu (pozri už uvedenú jeho citáciu, pozn.) totiž tiež zjavne vyplýva, že aj podľa názoru najvyššieho súdu základnou podmienkou na pribratie tlmočníka do konania je vyhlásenie obvineného, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, čo sa v právnej veci sťažovateľov nestalo. Za daných okolností ústavný súd v zhode s krajským súdom považuje obranu sťažovateľov za zjavne účelovú.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatoval, že namietaným rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľmi označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ich sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch na ochranu ústavnosti uplatnených sťažovateľmi už nemal dôvod rozhodovať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2011